

**UCHWAŁA NR XXIX/198/2022
RADY GMINY ZĘBOWICE**

z dnia 29 marca 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zębowice
na lata 2022-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559) oraz art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119) i art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050) w zw. z art. 21 ustawy 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zębowice na lata 2022-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zębowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Damian Ledwig

Załącznik do uchwały Nr XXIX/198/2022

Rady Gminy Zębowice

z dnia 29 marca 2022 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY ZĘBOWICE NA LATA 2022-2025

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii to kontynuacja przedsięwzięć realizowanych w Gminie Zębowice w ubiegłych latach. Stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy. Określa główne cele i zadania gminy wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Powyższe ustawy nakładają na Radę Gminy obowiązek uchwalania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz stanowią podstawę do praktycznej realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Istotą Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Zębowice na lata 2022 - 2025, jest budowanie kompleksowej i spójnej strategii profilaktyki oraz przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych, a także profilaktyki i przeciwdziałania innym uzależnieniom, w tym również uzależnieniom behawioralnym. Jeden wspólny program łączący profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień odpowiada współczesnym tendencjom dotyczącym zarówno sięgania po różne środki psychoaktywne, jak i metodom ich rozwiązywania.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UŻYCIEM ALKOHOLU I INNYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH W GMINIE ZĘBOWICE

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Zębowice wskazała obszary problemowe, które wymagają uwagi i podjęcia konkretnych działań.

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje wskazujące aktualne problemy alkoholowe, narkotykowe, przemocy i inne na terenie Gminy Zębowice wraz z rekomendacjami co do dalszych działań profilaktycznych dla uczniów i mieszkańców oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

Diagnoza wykazała, następujące problemy:

1. Spożycie alkoholu.

Zjawisko nałogowego używania alkoholu i środków odurzających w Gminie Zębowice nie maleje o czym świadczy wzrost prowadzonych przez GKRPA spraw w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i środków odurzających w latach 2018-2021. W roku 2019 i 2020 wzrosła ilość wniosków jaka wpłynęła do GKRPA o skierowanie na badanie w celu wydania opinii dot. uzależnienia od alkoholu i środków odurzających oraz o wskazanie rodzaju zakładu leczniczego. Największą ilość osób, którym wydano opinię psychologiczno – psychiatryczną odnotowano w 2020 roku. Natomiast ilość skierowanych wniosków do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia osób uzależnionych była niższa w 2021 roku w porównaniu do poprzednich trzech lat.

Na podstawie corocznych oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych w roku poprzednim składanych przez placówki handlowe na terenie gminy widać było, że wartość sprzedawanego alkoholu w latach 2018 - 2020 systematycznie spadała. W 2021 roku zaobserwowano jednak wzrost sprzedaży, który mógł być spowodowany otwarciem kolejnego sklepu w centrum Zębowic pomimo zamknięcia dwóch sklepów: w Radawiu i w Kadłubie Wolnym, w miejsce których nie otwarto nowych.

2. Spożywanie środków psychoaktywnych.

Na chwilę obecną nie zdiagnozowano skali występowania tego problemu na terenie gminy.

3. Problem przemocy.

Z danych uzyskanych z Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Gminnym Ośrodku Pomocy w Zębowicach wynika, że procedura wszczęcia Niebieskiej Karty najczęściej miała miejsce w związku z upojeniem alkoholowym sprawcy. W latach 2020 i 2021 widać wzrost ilości wydanych Niebieskich Kart, gdzie głównym powodem ich wydania była przemoc pod wpływem alkoholu. Uzależnienie od alkoholu zwiększa ryzyko wystąpienia przemocy domowej jednak nie oznacza, że jego nadużywanie stanowi jej przyczynę.

4. Problemem alkoholowy w rodzinach objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zębowicach realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. obejmuje swoim wsparciem, pomocą oraz pracą socjalną rodziny dotknięte w szczególności ubóstwem, przemocą w rodzinie czy alkoholizmem. W latach 2018-2021 zaobserwowano nieznaczny spadek ilości rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Również liczba osób bezrobotnych z problemem alkoholowym nieznacznie maleje. Zebrane dane zwracają jednak uwagę na potrzebę ciągłego wspierania zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom.

III. GŁÓWNY CEL I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Główny celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025 (dalej Program) jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych. Prócz alkoholu również środków psychoaktywnych i wynikających z uzależnień behawioralnych. Duże znaczenie odgrywa podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu, używania substancji psychoaktywnych i zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych. Podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury i wzorców spożywania napojów alkoholowych, oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych jest zadaniem na kolejne lata.

2. Cele szczegółowe programu:

- 1) ograniczenie występowania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, zażywania środków psychoaktywnych, dotyczących zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych i występowaniem przemocy w rodzinie,
- 2) ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego, wywołanych nadużywaniem alkoholu, substancji psychoaktywnych, i spowodowanych przez uzależnienia behawioralne oraz występowaniem przemocy w rodzinie,
- 3) ograniczenie nadużywania alkoholu oraz używania substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- 4) podnoszenie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii, wynikających z zagrożeń behawioralnych i występowaniu przemocy w rodzinie,
- 5) zwiększenie zaangażowania lokalnych społeczności poprzez wspieranie działań o charakterze profilaktycznym (placówki oświatowe, kulturalne, sportowe, organizacje pozarządowe),
- 6) promowanie zdrowego stylu życia, poprzez inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu doprowadzenie do zmiany obyczajów w zakresie spożywania napojów alkoholowych, postrzegania narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. Poprawa świadomości w zakresie przeciwdziałania przemocy i innych zjawisk patologicznych, w tym behawioralnych,
- 7) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, uzależnieniom behawioralnym oraz przemocy w rodzinie,
- 8) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych, dotkniętych przemocą oraz członków ich rodzin,
- 9) oddziaływanie na osoby nadużywające alkohol, zażywające narkotyki i inne substancje psychoaktywne, uzależnionych od zagrożeń behawioralnych oraz udzielanie pomocy ich rodzinom,
- 10) wspieranie działań mających na celu motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.

IV. ZADANIA PROGRAMU

Diagnoza problemów alkoholowych oraz zakładane cele Programu wskazują na potrzebę realizowania następujących zadań:

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie, używających substancji psychoaktywnych, zagrożonych uzależnieniami behawioralnymi, a także dla osób i członków ich rodzin doznających przemocy poprzez:
 - a) wspieranie działalności placówek leczenia uzależnień,
 - b) prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin,
 - c) współpracę z sądem, prokuraturą, policją, służbą zdrowia, szkołami, stowarzyszeniami, parafiami oraz osobami fizycznymi, które podejmują działania na rzecz trzeźwości, nieużywania środków psychoaktywnych, oraz podejmują działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy, zapobieganiu negatywnym zachowaniom wynikającym z uzależnień behawioralnych,
 - d) kierowanie na badanie przez biegłych sądowych osób nadużywających alkohol i finansowanie sporządzonych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - e) pokrywanie kosztów postępowania sądowego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu w stosunku do osób, które mają zostać zobowiązane do leczenia odwykowego za pośrednictwem sądu,
 - f) prowadzenie rozmów motywacyjnych z osobami wzywanyymi na posiedzenia komisji, wobec których istnieje podejrzenie nadużywania alkoholu,
 - g) kompletowanie dokumentacji dla sądu i kierowanie wniosków celem zobowiązania uzależnionego do leczenia odwykowego.
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe, uzależnienia behawioralne, przemocy w rodzinie - pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności:
 - a) udzielanie informacji prawnej i psychospołecznej osobom uzależnionym, członkom ich rodzin oraz ofiarom przemocy w prowadzonym Punkcie Konsultacyjnym przy GOPS,
 - b) finansowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
 - c) wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - d) dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych, kolonii i półkolonii letnich i zimowych oraz wycieczek z programem zawierających elementy profilaktyki dla dzieci i młodzieży z rodzin o niskim statusie materialnym, zagrożonych uzależnieniami: alkoholowym, narkotykowym, behawioralnym/problemem przemocy.
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, problematyki uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych, przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:
 - a) finansowanie prowadzonych na terenie szkół i innych placówek programów profilaktycznych, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
 - b) finansowanie prowadzonych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych realizowanych w szkole,
 - c) objęcie dożywianiem dzieci z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemami uzależnień – uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
 - d) finansowanie/dofinansowanie wypoczynku z elementami profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinie dla dzieci i młodzieży,

- e) finansowanie/dofinansowanie organizowanych działań aktywizujących i integrujących dzieci, młodzież i rodziny np. festynów rodzinnych, szkolnych dni profilaktyki i imprez promujących zdrowy styl życia - prowadzenie działań z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych, gadżetów profilaktycznych,
 - f) wspomaganie prowadzonych lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych, używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz związanych z przemocą w rodzinie,
 - g) wspomaganie bieżących działań, dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu zażywania środków psychoaktywnych, zapobiegającym uzależnieniom behawioralnym i stosowania przemocy,
 - h) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18-go roku życia,
 - i) upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych,
 - j) podnoszenie wiedzy mieszkańców gminy na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami, przemocą w rodzinie przez zakup materiałów edukacyjnych (m.in. broszur, plakatów, biuletynów, ulotek, gadżetów profilaktycznych), służących oddziaływaniom profilaktycznym oraz ich dystrybucja wśród określonych grup społecznych.
- 4) Współpraca i wspomaganie instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu patologiom społecznym w tym:
- a) zlecenie realizacji zadań publicznych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień oraz przeciwdziałaniu patologiom społecznym, zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
 - b) wspieranie zadań związanych z zakresem przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, realizowanych przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego,
 - c) wspieranie prowadzonych lokalnych działań edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów dotyczących uzależnień i/lub przemocą w rodzinie,
 - d) wspieranie inicjatyw społecznych propagujących zdrowy styl życia, promowanie życia bez nałogów, w szczególności wśród dzieci i młodzieży,
 - e) zakup programów profilaktycznych, materiałów edukacyjnych, informacyjnych w postaci broszur, ulotek, plakatów oraz wyposażenia i środków trwałych,
 - f) finansowanie/dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów,
 - g) zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, plakaty, informatory, broszury) na temat zjawiska przemocy, uzależnień behawioralnych, szkodliwości spożywania alkoholu i środków psychoaktywnych,
 - h) finansowanie/współfinansowanie organizowanych alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe, zabezpieczanie środków finansowych na zakup nagród, materiałów wykorzystywanych w trakcie przedsięwzięć, kosztów transportu, zakwaterowania i wyżywienia,
 - i) podnoszenie kompetencji członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, instytucji, pracowników pomocy społecznej, członków interdyscyplinarnych grup roboczych i innych osób zaangażowanych oraz realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej, organizacji pozarządowych, w zakresie oddziaływań profilaktycznych oraz znajomości przepisów prawa poprzez finansowanie/dofinansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, naradach,

- j) finansowanie/współfinansowanie widowisk artystycznych, konkursów tematycznych dla dzieci i młodzieży.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w tym:

- a) prowadzenie doraźnych kontroli w placówkach handlujących napojami alkoholowymi w zakresie przestrzegania przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz podejmowanie na uzasadnione wnioski interwencji związanych z naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa. Interwencje te realizowane są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- b) inicjowanie i uczestnictwo w działaniach, mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz współdziałanie w tym zakresie z organami administracji państwowej,
- c) prowadzenie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- d) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z uchwałą rady w sprawie ustalenia limitu zezwoleń sprzedaży napojów alkoholowych zawierających:
 - do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwo
 - powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)
 - powyżej 18 % zawartości alkoholu.

V. KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU

1. Składanie Radzie Gminy corocznego raportu z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pierwszy raport za 2022 rok należy złożyć do 30 czerwca 2023 roku.

2. Systematyczne zbieranie, analiza i interpretacja danych w trakcie realizowania Programu oraz po jego corocznym zakończeniu celem określenia efektywności poszczególnych działań.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Realizacja zadań Programu corocznie finansowana będzie ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w wysokości określonej w uchwale budżetowej Gminy Zębowice.

2. Określone w ust. 1 środki finansowe są przeznaczone również na:

- a) nagrody za udział w konkursach z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie organizowane w ciągu roku dla dzieci i młodzieży szkolnej,
- b) finansowanie (dofinansowanie) zajęć, warsztatów z profilaktyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie,
- c) zakup materiałów informacyjnych w postaci broszur, ulotek, plakatów oraz wyposażenia i środków trwałych,
- d) zakup programów profilaktycznych, materiałów edukacyjnych,
- e) wynagrodzenia biegłych za sporządzenie opinii psychiatrycznej i psychologicznej oraz opłaty sądowe, na podstawie pism wpływających w ciągu roku – nałożenie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych,
- f) koszty związane z obsługą zadań Programu, w tym między innymi na doposażenie stanowisk pracy poprzez zakup sprzętu komputerowego z oprogramowaniem, artykułów biurowych i papierniczych, sprzętu biurowego, literatury i czasopism specjalistycznych.

3. Wynagrodzenie członka Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w kwocie stanowiącej 5 % kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto, obowiązującej w danym roku kalendarzowym - za udział w posiedzeniu Komisji.

4. Wynagrodzenie Wiceprzewodniczącego Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w kwocie stanowiącej 6 % kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto, obowiązującej w danym roku kalendarzowym - za udział w posiedzeniu Komisji.

5. Wynagrodzenie Przewodniczącego Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w kwocie stanowiącej 8 % kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto, obowiązującej w danym roku kalendarzowym - za udział w posiedzeniu Komisji.

6. Udział członków Komisji w przeprowadzeniu kontroli i rekontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych w kwocie stanowiącej 2 % kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto, obowiązującej w danym roku kalendarzowym.

7. Szkolenia i delegacje poza terenem Gminy Zębowice, w tym zwrot kosztów przejazdu Przewodniczącego i członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będą realizowane na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

8. Finansowanie zadań wyszczególnionych w programie, z wyjątkiem tych, które podlegają konkursowi ofert zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie polegać będzie na przyznaniu środków finansowych po zaopiniowaniu i rozpatrzeniu wniosku o przyznanie środków finansowych na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zębowice, który należy składać do Pełnomocnika wójta ds. Realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.